

**โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร
ภายใต้โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน**

1. หน่วยงานรับผิดชอบ

1.1 หน่วยงานหลัก มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ

1.2 หน่วยงานบูรณาการ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/ นโยบาย

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม

2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนย่อยของแผนแม่บท แผนแม่บท 15 พลังทางสังคม

 ประเด็นแผนย่อย 4.1.1 การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

2.4 นโยบายหลักด้าน การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ

 พระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

3. หลักการและเหตุผล

โครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เกิดขึ้นตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนนำเอาแนวพระราชดำริไปพัฒนาต่อทั่วประเทศ หลักการพัฒนามุ่งสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ พัฒนาให้สอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ในท้องถิ่นนั้น ๆ ใช้หลักการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมชาติ เรียบง่ายและประหยัด สามารถนำไปปฏิบัติได้เอง แล้วกระจายไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ เกิดการพัฒนา พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน หลักการดำเนินงานเป้าหมายเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎร ตลอดจนพื้นที่ทำกินเพื่อให้ราษฎรอยู่รอด พอเพียงในสภาพภูมิสังคมสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน การขับเคลื่อนโครงการเริ่มต้นที่จังหวัดน่าน เนื่องจาก จังหวัดน่านมีความสำคัญทางภูมิศาสตร์ เป็นต้นน้ำน่านที่เป็นหัวใจสำคัญของระบบน้ำในประเทศไทย (ร้อยละ 45 ของแม่น้ำเจ้าพระยา) โดยมีพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน รวม 15 อำเภอของจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอสองแคว ท่าวังผา เจริญพระเกียรติ บ่อเกลือ เชียงกลาง สันติสุข แม่จริม เวียงสา นาน้อย นาหมื่น บ้านหลวง เมืองน่าน ภูเพียงทุ่งช้าง และอำเภอบัว เพื่อการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ต้นน้ำ แคว้นป่า เป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดและทำไร่เลื่อนลอยของเกษตรกร โดยให้ความรู้และการสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การใช้พื้นที่ให้เกิดการผลิตรายมีประสิทธิภาพ ตลอดจน การอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน (ส.ป.ก.น่าน) ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือกับจังหวัดน่าน และประธานคณะทำงานโครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ ในการร่วมพัฒนาในฐานะคณะทำงาน เพื่อขับเคลื่อนโครงการปิดทองหลังพระฯ ตามคำสั่งจังหวัดน่าน ที่ผ่านมาได้ปรับแผนงานงบประมาณ ปี พ.ศ. 2553 สนับสนุนโครงการปิดทองหลังพระฯ โดยดำเนินการในพื้นที่ 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบัว อำเภอกูเพียง อำเภอเจริญพระเกียรติ อำเภอบ้านหลวง อำเภอท่าวังผา อำเภอสันติสุข อำเภอเชียงกลาง อำเภอเวียงสา และอำเภอเมืองน่าน ตามวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และเป้าหมายของโครงการ โดยวิธีการบูรณาการ

ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และเน้นความสำคัญเกี่ยวกับการกระตุ้นให้ข้าราชการและประชาชนน้อมนำแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริเผยแพร่สู่ทุกชนบท ทำให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศ วิกฤตน้ำ วิกฤตอาหาร วิกฤตพลังงาน และวิกฤตภาวะโลกร้อน โดยยึดหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ในทุกขั้นตอนของการดำเนินตามโครงการปิดทองหลังพระฯ มีเจตนารมณ์แนวทางการดำเนินการและกิจกรรมร่วมมือโดยมีความคาดหวังว่าวันหนึ่งพื้นที่ที่ขยายออกไป ท้ายที่สุดก็จะประสานเป็นพื้นที่เดียวกัน ธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู ประชาชนน้อมนำพระราชดำริไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ส.ป.ก. วางแผนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกร ภายใต้โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรให้มีอาชีพและสร้างรายได้ที่ผสมผสานไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้วยการวางแผนดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายตามลำดับขั้นตอน เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายจะต้องไม่กลับไปแผ้วถางป่าเพื่อปลูกพืชเชิงเดี่ยว สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำเกษตรผสมผสานที่สร้างรายได้ จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อการบูรณาการองค์ความรู้ของ รัชกาลที่ 9 ตามแนวพระราชดำริใน 6 มิติหลัก ได้แก่ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ดำเนินการร่วมกันโดยยึดพื้นที่เป้าหมายเป็นสำคัญ

4.2 เพื่อน้อมนำหลักการทรงงานของ รัชกาลที่ 9 เป็นแนวทางหลักในการร่วมดำเนินงานโครงการปิดทองหลังพระฯ ตลอดจนพิจารณาความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

4.3 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้การนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

5. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 40 ราย

6. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน บ้านดอนอุดม ตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

7. วิธีดำเนินการ

7.1 สำรวจความต้องการของเกษตรกร

7.2 ประสาน สำรวจพื้นที่ เกษตรกรเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงโครงการ พร้อมทั้งวิเคราะห์ศักยภาพเกษตรกร พื้นที่ และตลาด เพื่อกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนธุรกิจ

7.3 ฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน หลักสูตร การปรับเปลี่ยนพืชเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรผสมผสาน จำนวน 40 ราย

- 7.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้ารับการอบรม จำนวน 40 ราย
- 7.5 ส่งเสริมกิจกรรมปลูกไม้เศรษฐกิจ ประกอบไร่นา จำนวน 40 ราย 40 ไร่
- 7.6 การรายงานผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนในระบบ Google sheet
- 7.7 การติดตามประเมินผลเกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์
- 7.8 การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินโครงการ/ผลสำเร็จของเกษตรกรผ่านทางเอกสาร และสื่อออนไลน์ ฯลฯ
- 7.10 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัด/ส่วนกลาง

8. ตัวชี้วัด

- 8.1 เชิงปริมาณ
 - เกษตรกรเป้าหมายได้รับการส่งเสริมตามแนวทางพระราชดำริ จำนวน 40 ราย
- 8.2 เชิงคุณภาพ
 - เกษตรกรเป้าหมาย น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
- 8.3 ผลสัมฤทธิ์
 - ร้อยละ 60 ของเกษตรกร มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

10. งบประมาณ

งบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน (ต.ค. 66 - พ.ค. 67) จำนวน 635,000 บาท

11. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

1 ตุลาคม 2566 - 31 พฤษภาคม 2567

12. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 12.1 เกษตรกรมีการพัฒนาตนเอง และแปลงเกษตรกรรมตามแนวพระราชดำริ ทำให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นลำดับ
- 12.2 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ สามารถประกอบอาชีพ และใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติได้สามารถทำการเกษตรอย่างถูกวิธี โดยไม่ทำลายป่าซึ่งเป็นป่าต้นน้ำสำคัญของจังหวัดน่าน
- 12.3 เกษตรกรได้รับความรู้ใหม่ๆ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเกษตรกรด้วยกัน เกิดเป็นเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน
- 12.4 มีการน้อมนำหลักการทรงงานของรัชกาลที่ 9 เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานโครงการ ทำให้สามารถเข้าถึงและช่วยเหลือเกษตรกรได้